

«Πραγματολογικές προϋποθέσεις επανοικειοποίησης της πολιτισμικής κληρονομιάς και Περιφερειακή Ανάπτυξη»

Δρ. Παναγιώτης Σωτηρόπουλος
Υπεύθυνος Μονάδας Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας, Ινστιτούτο Πολιτιστικής και Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας
Κέντρο Εφαρμογών των Τεχνολογιών Επικοινωνιών και Πληροφορίας (ΙΠΕΤ/ΚΕΤΕΠ)

“Factual presuppositions for re-appropriation of cultural heritage and regional development”

Dr. Panagiotis Sotiropoulos
Head of Educational Technology Laboratory
Cultural and Educational Technology Institute (CETI)
Centre of Integrated Research for the Information Society (I.R.I.S.).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με τη διαπίστωση ότι πολλές από τις παραδόσεις σήμερα έχουν χαθεί, το θεμελιώδες ερώτημα της χρησιμότητας που απορρέει από την επανάκαμψη των παραδόσεων αυτών και των προϋποθέσεων αναβίωσής τους εξετάζεται υπό το πρίσμα της διαμόρφωσης μιας περιφερειακής πολιτικής. Προτείνεται η επανοικείωση, όχι με τη μορφή της πειθαναγκαστικής ή τεχνητής ανασύστασης του παρελθόντος, αλλά ως επαναφοράς στο προσκήνιο στάσεων, αντιλήψεων και πολιτισμικού κεφαλαίου που συμβάλλουν στην κριτική αποδοχή της νεωτερικότητας (modernism). Η φαινόμενη αντιπαράθεση μεταξύ παράδοσης και νεωτερικότητας δεν αποβλέπει στην ανασύσταση απονεκρωμένων προτύπων, ούτε επιδιώκει απλώς να διασωθούν όσες αξίες και έννοιες περιθωριοποιούνται σήμερα ή έχουν απορριφθεί. Προσβλέπει κυρίως στη συγκρότηση ενός κριτικού λόγου που με τη βοήθεια της παράδοσης αμφισβητεί τα στερεότυπα και τις αυταρέσκεις του σύγχρονου πολιτισμού. Προβάλλεται επομένως η ριζικά αντίστροφη εκδοχή μιας παράδοσης που αντί να διατηρεί το οικείο θέτει ερωτήματα γύρω από ανεξερεύνητα δεδομένα της σύγχρονης ζωής, κλονίζει συμβατικές αλήθειες της. Ως βασική προϋπόθεση αποδοχής του δυναμικού χαρακτήρα της παράδοσης προτείνεται η προσέγγιση της ετερότητας των πολιτιστικών καταλοίπων με την ανάδειξη της αίγλης που τα συνόδευε στην εποχή που υπήρχαν και όχι ειδωμένα με τον παραμορφωτικό φακό της συγχρονικότητας. Να γίνουν δηλαδή κατανοητοί οι πολιτιστικοί κώδικες και η περιρρέουσα ατμόσφαιρα καθώς και το σύστημα αξιών και σχέσεων μέσα στο οποίο είχαν ακμάσει.

Για να γίνουν αντιληπτοί οι κίνδυνοι που ελλοχεύουν από τα υποκατάστατα της παράδοσης που προβάλλονται σήμερα, και της εργαλειακής αξιοποίησής της, εξετάζονται αναλυτικά οι προσπάθειες εξωραϊσμού της παράδοσης και τα είδη λειτουργικής αναπροσαρμογής της, είτε με τη μορφή κρατικής ιδιοποίησης είτε με τη μορφή επιχειρηματικού σφετερισμού.

Το νέο αναπτυξιακό παράδειγμα, που εισάγει την έννοια μιας περιφερειακής ανάπτυξης που απαρνείται το κυρίαρχο πρότυπο της κρατικά επιδοτούμενης πολιτιστικής παρέμβασης, προτείνεται μετασχηματισμένο μέσα από μια συστημική προσέγγιση. Η τελευταία αποδέχεται την στρατηγική μιας εθνικής πολιτικής για τον πολιτισμό και την παράδοση προωθώντας ως πόλους στήριξης τη συγκρότηση δικτύων σε περιφερειακό επίπεδο.